

Kis lépés a magyar bérrendezésben, nagy lépés a pedagógusoknak?

2024 januárjában a kormány bejelentette, hogy a pedagógusoknak ígért béremelés elkezdődött, 32,2 százalékos emelést kapnak az állami oktatásban dolgozók. A pedagógusok bérrendezése körül azonban nem csak az a nyitott kérdés, hogy vajon tényleg megkapják-e az ígért összeget, hanem hogy mennyire elégedettek azzal, és annak kivitelezésével. Ezekre a kérdésekre kereste a választ a Forrás Társadalomkutató Intézet és a Pedagógusok Szakszervezete (PSZ) által indított kutatás, amely kérdéssorára összesen 2096 pedagógus válaszolt.

A kérdésre választ adók¹ bevallása szerint nem 32,2 százalékos, hanem 30,2 százalékos emelésről beszélhetünk, válaszaik alapján 2023 novemberében átlagosan bruttó 476.168 forintot kapott egy pedagógus (ami nettó értékben nagyjából 333 ezer forintot jelent), míg 2024 februárjában 620.127 forintnyi bruttó összeget kaptak, amely nettó értékben nagyjából 420 ezer Ft-ot jelent. A nettó összegek természetesen a különböző élethelyzetre vonatkozó adózási feltételek mellett egyénienként eltérhetnek. A KSH ugyanerre az időszakra, tehát 2023-ra a hivatalos béradatok összesítése során azt állapította meg, hogy a köznevelésben dolgozó pedagógusok átlagkeresete 517 808 forint volt.

Ugyanakkor korántsem beszélhetünk elégedettségről a pedagógusok körében. Átlagosan 2,5-re értékelték egy 1 és 5 közötti skálán (ahol az egyes azt jelenti, hogy nagyon elégedetlen, az 5-ös pedig azt, hogy nagyon elégedett), azt a kérdést, hogy *„Mennyire elégedett a kormány 2026. január elsejére ígért béremelésével?”* A kormány tehát épphogy közepest kapott a pedagógusoktól.

Ennél is rosszabbra értékelték azt a lépést, hogy a kormány eltörölte a pedagógusok bértábláját és csak a fokozatok alsó és felső határát határozta meg. 1,5-ös átlag egy szigorúbb pedagógusnál akár még bukást is jelenthet.

Érdekesség azonban, hogy bár a konkrét jövedelemről szóló kérdésnél is sokan nem válaszoltak, ami érzékeny adatoknál nem ritka, arra a kérdésre, hogy *„Mennyire ért egyet az egyéni béralkuval?”* összesen 345 válasz érkezett. Több esetben megtagadták a válaszadást, ennek oka lehet a félelem, de akár az is lehetséges, hogy a válaszadó úgy érzi, hogy a véleménye nem egyezik az „elvárt” válasszal. Ebben az esetben viszont az is felmerülhet, hogy egész egyszerűen nem tudják a pedagógusok meghatározni, hogy

¹ A kérdésre 1741 pedagógus adott érdemi választ a 2096 össze válaszadó közül. A jövedelemmel kapcsolatos kérdések érzékeny adatnak számítanak, a válaszadók sok esetben választják a nem válaszolok opciót. Ezért minden esetben feltüntetjük a válaszadók számát.

mennyiben értenek egyet egy olyan lehetőséggel, [amely sajtóértesülések szerint](#) nem is valódi lehetőség, ugyanis nincs valódi fedezete a tankerületeknek, így az egyéni béralkukat jellemzően visszautasították.

Ismételten rákérdeztünk arra, hogy mennyire értenek egyet a szakszervezetek által javasolt 5 elemű bértáblával, mely összességében jóra (4 pont az ötfokú skálán) vizsgázott. Jelen kutatásban nem kérdeztünk rá a javaslat konkrét elemeire, azonban a [2023. márciusában végzett kutatásunkból](#) kiderült, hogy legkevésbé az „intézményvezető által adott, központi szempontsor alapján meghatározott minőségi bérpótlék az, amely kevésbé nyerte el a pedagógusok tetszését. Ugyanebből a kutatásból derül ki az is, hogy többségük vélhetően nem a saját intézményük vezetőjében nem bíznak, hanem a központi szempontsорт találhatják közel sem megfelelőnek.

Már 2023-ban felmerült a pedagógusok negatív béreltérítése, amelyet abban a kutatásban 1.1 pontra értékelték a pedagógusok. [Bár a minősítési rendszerbe végül nem](#), a státusztörvénybe mégis bekerült. Később (a kérdőív elindítása után) az Európai Unió nyomására beterveztettek egy törvénymódosító javaslatot, melynek kapcsán a negatív béreltérítés lehetősége nem áll fent. A pedagógusok 1.2 átlag pontot adtak ismételten. A 2025-től bevezetendő intézkedést tehát továbbra is egyértelműen elutasítják.

Az átlagok mögött

Fenntartó szerinti bontásban (1. ábra) szembeötlő, hogy a szakképzési centrumok alá tartozó intézményekben dolgozó pedagógusok bére emelkedett a leginkább. A 620.000 forintos átlagjövedelmet sem az önkormányzati, sem a tankerületi fenntartású intézményekben dolgozók átlaga nem éri el. A válaszadók beszámolója szerint ezen intézmények dolgozóinak béremelése jóval elmarad a 32,2 százaléktól. A szakképzési centrumokon kívül, ahol igen magas, 44,2 százalékos emelést hajtottak végre, mindenhol csak megközelíti az ígérteket.

A kutatás többi kérdésében intézményi felbontásban nem tértek el statisztikailag relevánsan az értékelések a teljes válaszadói körben jellemző átlaghoz viszonyítva. (4. ábra)

Pedagógus életpálya szakaszokat tekintve azt látjuk, hogy a gyakornokok bőven (37,7%) megkapták az ígért 32,2 százalékos emelést, azonban a magasabb fokozatban lévők nem (2. ábra). Ebben az esetben már a többi kérdés megítélésének szempontjából is eltérnek a vélemények, minél magasabb fokozatot szerzett meg egy pedagógus, annál kevésbé elégedett a béremeléssel kapcsolatban. Míg a gyakornokok átlagosan 3.2 pontra értéklik azt, addig egy mesterpedagógus vagy egy kutató tanár már csak elégtelennel tudja azt díjazni (1.2, 1.0). A bértábla eltörlése kapcsán is ugyanez a tendencia figyelhető meg. Míg az 5 elemű bérrendszert egységesen elfogadják, a negatív béreltérítést pedig egységesen elutasítják (5. ábra).

Intézménytípus szerinti bontásban is megvizsgáltuk a bérek alakulását. A gimnáziumban és technikumban dolgozók magasabb, mint 32,2 százalékos bértömegemelésről számoltak be, míg a többi intézménynél inkább csak megközelíti ezt a számot az átlagkeresetek növekedése. Fontos azonban kiemelni, hogy az óvodapedagógusok béremelése jelentősen elmarad az ígértektől, átlagosan 24,6 százalékos emelést kaptak a kérdezettek. (3. ábra) A többi kérdést vizsgálva két olyan témát emelhetünk ki, melyekben bizonyos intézménytípusokban eltérnek a vélemények. Béremelés tekintetében az óvodákban és a pedagógiai szakszolgálatoknál dolgozók értékelték legalacsonyabban a kormány intézkedéseit (2.2 pont, 2.3 pont), a technikumokban és egyéb helyeken dolgozók pedig a legmagasabbra (2.9 pont, 2.7 pont). A többi intézmény dolgozói, az átlagos, 2.5 ponttal értékelték az intézkedést. A pedagógiai szakszolgálatoknál dolgozók pedig a szakszervezet által javasolt 5 elemű bértáblával értenek kevésbé egyet (3.6), mint az átlag (4.0).

A béreket természetesen több tényező is befolyásolhatja. Ezek közül többre is rákérdeztünk. Azon pedagógusok, akik több telephelyen is végeznek oktatói tevékenységet átlagosan kevesebb juttatást kapnak (602.269), mint azok, akik csak egy telephelyen végeznek oktatómunkát (622.508), ez így volt a tavalyi évben is. Előbbiek béremelése átlagosan majdnem megközelíti a kormány által ígért 32,2 százalékos béremelést, míg utóbbiak átlagosan 10 ezer forinttal kevesebbet kapnak, mint amennyi eszerint járna nekik.

Ugyancsak ennyivel kevesebb átlagos béremelést kaptak azok, akik nem jogosultak esélyteremtési illetménykiegészítésre (tehát nem hátrányos helyzetű településen végzik oktató tevékenységüket). Az esélyteremtési illetménykiegészítésre jogosult pedagógusok bére átlagosan 680.968 Ft, ez átlagosan 32,5 százalékos emelést jelent.

A bérek szempontjából fontos az is, hogy egyetemi szintű szakképzettséggel rendelkezik-e a pedagógus. Azok akik igen, megkapták átlagosan a 32,2 százalékos emelést (32.9%), míg azoknak a fizetése elmarad, akik nem rendelkeznek ilyen szakképesítéssel. Ők átlagosan 18.071 forinttal kevesebbet kapnak az ígért emelésnél.

A matematika, digitális kultúra, természettudomány, integrált természettudomány, fizika, kémia, biológia és földrajz szakos tanárok bére 34.673 forinttal magasabb, mint azoké, akik nem tanítják ezeket a tárgyakat. A hiánytantárgyakat tanítók béremelése megközelíti a 32,2 százalékos növekedést (31,4 %), utóbbi csoportnál elmarad ettől (29,8%).

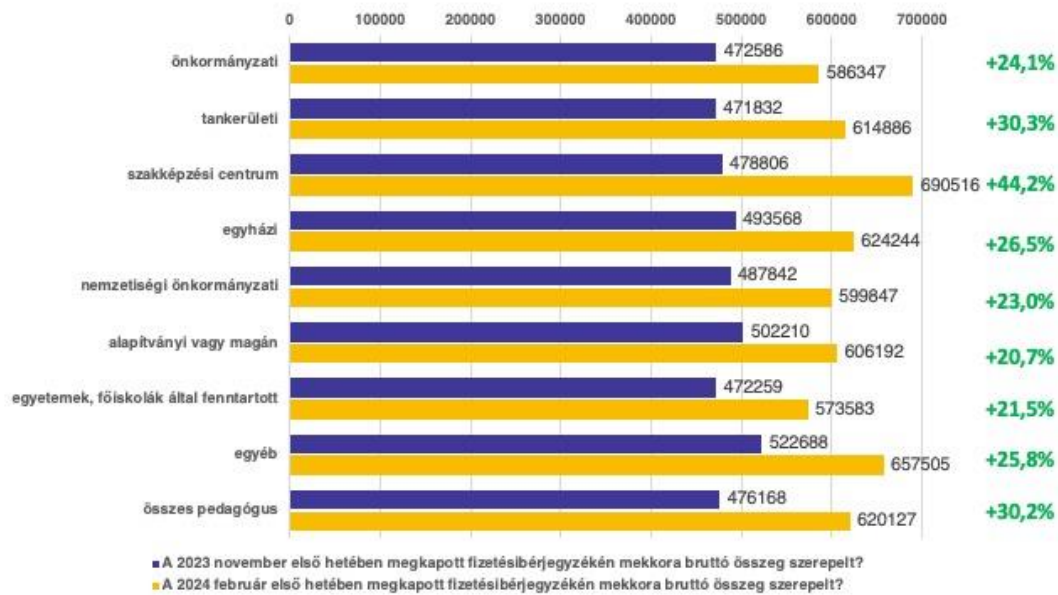
Összefoglaló

A kormány ígért bértömeg emelése 32,2 százalék volt, melyet, ha nem ásnak az adatok mélyére, azt is mondhatnánk, hogy majdnem teljesült. Egy-egy statisztikai adat azonban önmagában nem a teljes valóságot mutatja, az ördög a részletekben lakozik. Bár ez a rövid kutatás sem ad teljes körképet a béremelés mögött meghúzódó elemekről, néhányra azonban rávilágít: az önkormányzati és tankerületi fenntartású intézményekben a béremelés feltűnően elmarad például a szakképzési centrumok által üzemeltetett intézményekben dolgozók béremeléséhez képest. Az óvodapedagógusok béremelése is igencsak elmarad a többi intézményben dolgozókéhoz képest. Ugyancsak számít az a bérrendezések esetén, hogy ki melyik életpálya szakaszban van. Az alacsonyabb szakaszokban valóban megkapták az ígért béremelést, míg a magasabb kategóriákban lévő kollégáiké valamivel elmaradt. Megközelíti a válaszadók bevallása szerint, de nem éri el az áhított 32,2 százalékot azoknak a béremelése, akik csak egy telephelyen dolgoznak, vagy nem jogosultak esélyegyenlőségi illetményre. Kevesebb béremelést kaptak, akik nem rendelkeznek emelt szintű egyetemi végzettséggel.

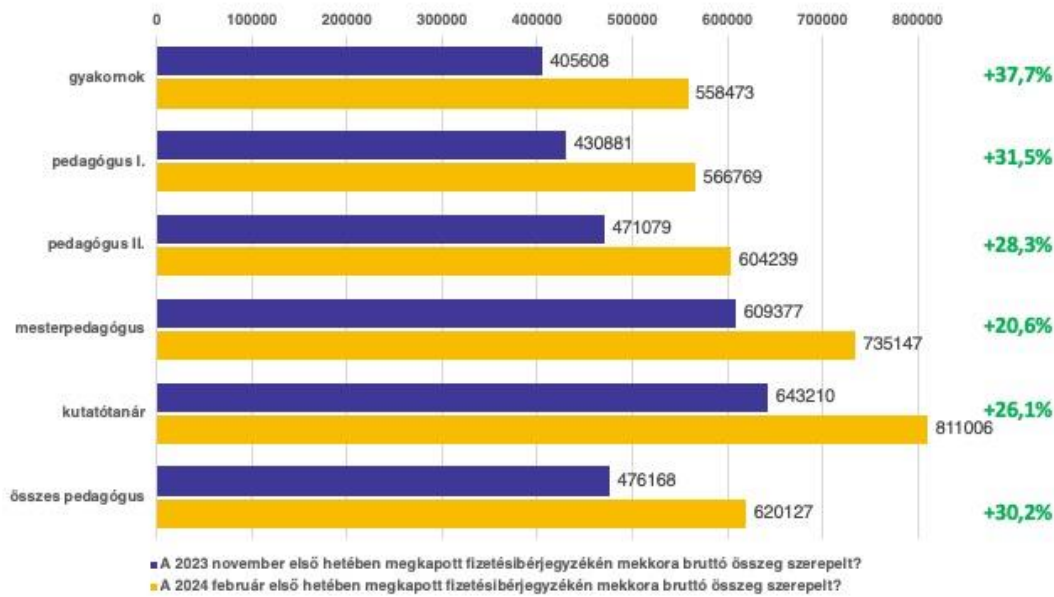
Fontos kiemelni, hogy a pedagógusok megosztottak a béremelés kérdésében, kielégítőnek nem tartják, de teljes mértékben el sem utasítják azt, közepesre értékelik. Nem értenek egyet azzal, hogy csak a bérsávok felső- és alsó határát határozzák meg, és eltörölték a pedagógus bértáblát. Az ötelemű bértáblát, a szakszervezetek javaslatát, osztályzatokra vetítve jónak tekintik (4 pont). A kalandos múlttal rendelkező, végül mégsem bevezetendő negatív béreltérítést viszont egyértelműen elutasítják.

Béralku kérdésében a pedagógusok döntő többsége nem kíván nyilatkozni.

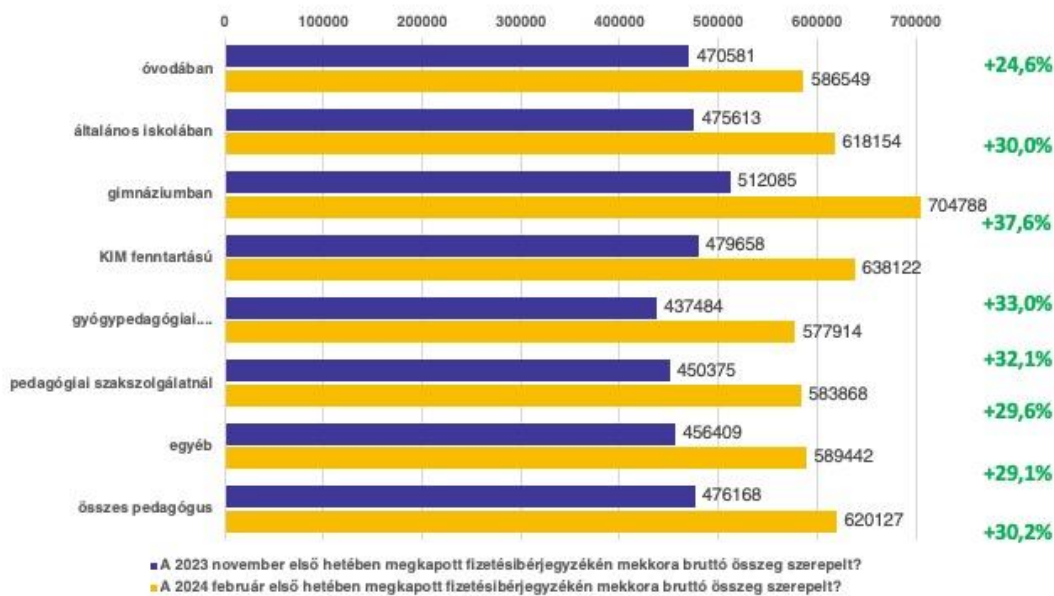
Ábrák

1. ábra Bruttó fenntartó szerinti bontásban (n=1741)

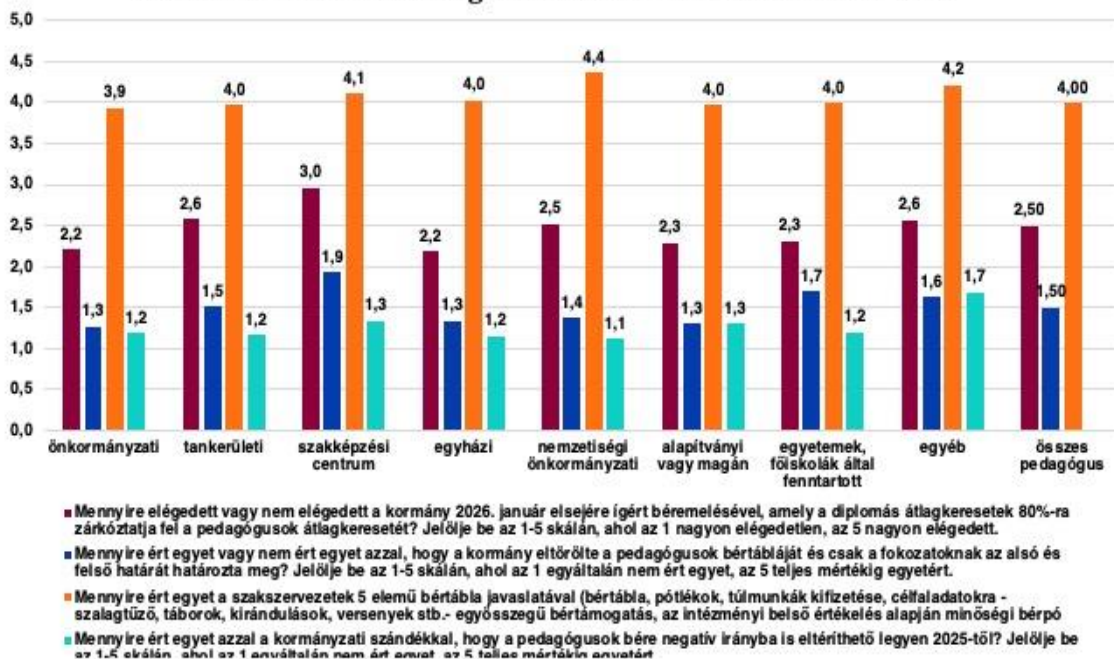
2. ábra. Bruttó fizetés pedagógus életpálya szerinti bontásban (n=1741)

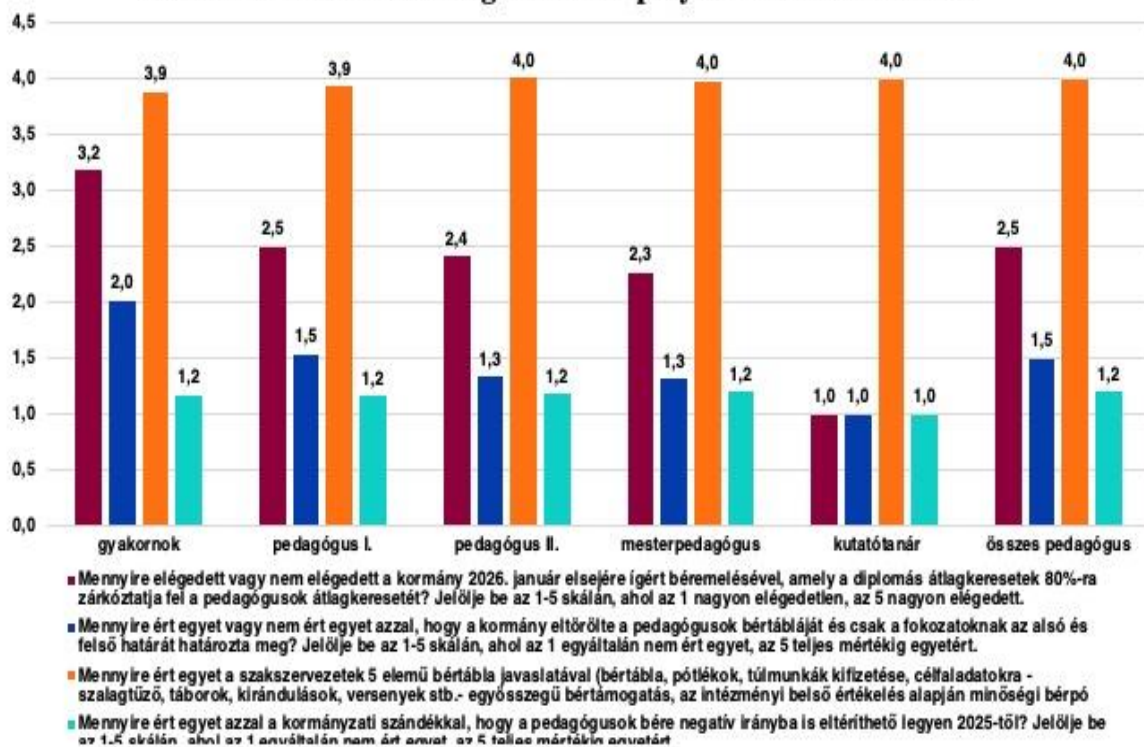
3. ábra Bruttó fizetés intézmény szerinti bontásban (n=1741)

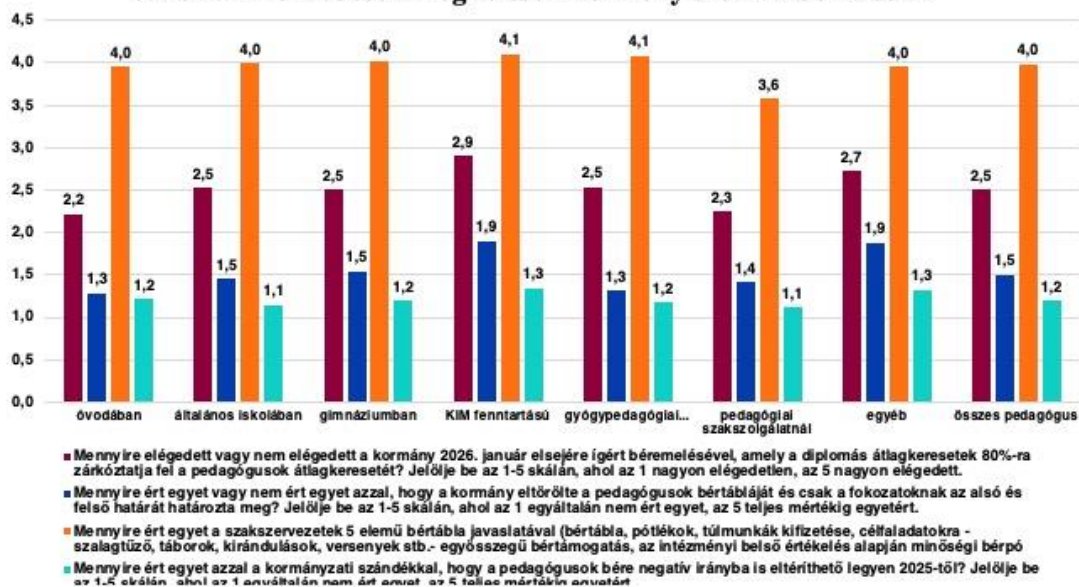
4. ábra. Intézkedések megítélése fenntartó szerinti bontásban

5. ábra. Intézkedések megítélése életpálya szerinti bontásban

6. ábra. Intézkedések megítélése intézmény szerinti bontásban

A kutatásról

A Forrás Társadalomkutató Intézet a Pedagógusok Szakszervezetének együttműködésével kérdőíves kutatást végzett 2024. február 3. és február 29. között, melynek témája a pedagógusi bérrendszer átalakításával kapcsolatos vélemények felmérése volt. A kérdőív szakmai kidolgozását a Forrás Társadalomkutató Intézet, a terjesztését a Pedagógusok Szakszervezete végezte.

A 8-10 perces kérdőívet online tölthette ki bármelyik pedagógus. [A minta az intézmény típusa és területi régiók szerint reprezentálja a pedagógustársadalmat a KSH adatainak megfelelően.](#) A kérdőívet 2. 096 pedagógus válaszolta meg.

Az elemzés során törekedtünk arra, hogy különböző bontásokban is vizsgáljuk a pedagógusok véleményét: intézménytípus, régió, település típus, kor és életpálya szakasz szerint is vizsgáltuk az egyes kérdésekről alkotott véleményeket. Azt tapasztaltuk, hogy a pedagógusok véleménye a legtöbb esetben egyöntetű, így csak abban az esetben jeleztük, amelyben eltért a pedagógusok átlagos értékelése.